

Dobrodošli na

## **Trening Modul 1:**

### **Pripisivanje:**

# **Prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga**

# Pripisivanje: Prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga

Pripisivanje = povezivanje uzroka sa događajima (npr. prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga)

# Pripisivanje: Prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga

Pripisivanje = povezivanje uzroka sa događajima (npr. prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga)

Često ne opažamo da isti događaj može imati veoma različite uzroke.

# Pripisivanje: Prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga

Pripisivanje = povezivanje uzroka sa događajima (npr. prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga)

Često ne opažamo da isti događaj može imati veoma različite uzroke.

**Koji uzroci su mogli doprinijeti sledećoj situaciji?**

Prijatelj se ne pojavljuje da bi se vidio sa tobom.

# Objašnjenja

Zašto se prijatelj nije pojavio?

Moguća pripisivanja za ovo ponašanje...

???

# Objašnjenja

Zašto se prijatelj nije pojavio?

Moguća pripisivanja za ovo ponašanje...

- Nisam mu bitan. Ne bi se usudio da to uradi nekome drugom.
- Zaboravan je – zaboravio je na vrijeme.
- Pokvario mu se auto.

# Prebacivanje krivice i preuzimanje zasluga

Kako je prethodno pokazano, događaji mogu imati veoma različite osnovne činioce. Čak šta više, u većini slučajeva kombinacija *nekoliko činilaca* doprinosi nastanku određene situacije . Uprkos tome, mnogi ljudi uzimaju u obzir samo jedan aspekt (npr. krivljenje drugih umjesto sebe ili suprotno).

“Otpuštaju te iz bolnice a nije ti nimalo bolje.”



Objašnjenja...

...ja lično

...druge osobe

...situacija ili slučajnost

“Otpuštaju te iz bolnice a nije ti nimalo bolje.”



## Objašnjenja...

### ... ja lično:

*(uticajni)*

- Nisam bio dovoljno motivisan za promjenu
- Nisam vjerovao u svoj oporavak

*(manje uticajni)*

- Neizlječiv sam
- Imam *loše gene*

### ... drugi:

- Doktori ove bolnice imaju lošu reputaciju
- Da je medicinsko osoblje uložilo više vremena i napora za moj tretman oporavio bi se

### ... Situacija i slučajnost:

- Da nisam dijelio sobu sa još 6 osoba, sigurno bi se oporavio
- Da je bolnica bila bolje opremljena, oporavio bi se
- Nekad proces oporavka zahtjeva više vremena

“Otpuštaju te iz bolnice a nije ti nimalo bolje.”



## Objašnjenja...

### ... ja lično:

(*uticajni*)

- Nisam bio dovoljno motivisan za promjenu
- Nisam vjerovao u svoj oporavak

(*manje uticajni*)

- Neizlječiv sam
- Imam *loše gene*

### ... drugi:

- Doktori ove bolnice imaju lošu reputaciju
- Da je medicinsko osoblje uložilo više vremena i napora za moj tretman oporavio bi se

### ... Situacija i slučajnost:

- Da nisam dijelio sobu sa još 6 osoba, sigurno bi se oporavio
- Da je bolnica bila bolje opremljena, oporavio bi se
- Nekad proces oporavka zahtjeva više vremena

OPREZ: jednostrana objašnjenja!

“Otpuštaju te iz bolnice a nije ti nimalo bolje.”



Sad, molimo dajte balansiranije odgovore koji uključuju više uzroka (npr. druge osobe, situaciju & sebe lično)

???

???

???

“Otpuštaju te iz bolnice a nije ti nimalo bolje.”



Sad, molimo dajte balansiranije odgovore koji uključuju više uzroka (npr. druge osobe, situaciju & sebe lično)

- “Medicinsko osoblje nije imalo mnogo vremena ali sam mogao tražiti više podrške i trebao sam češće posjećivati grupne sastanke. Možda zato moj boravak nije bio uspješan.”
- “Možda treba da budem više strpljiv kad je moj oporavak u pitanju. Siguran sam da mi u budućnosti mogu pomoći kompetentni terapeuti.”



# Efekti određenih stilova pripisivanja na negativne događaje!



## **Pripisivanje sebi**

(npr. “to je stvarno bila moja greška.  
Dugujem izvinjenje mojim navijačima!”)

**Mana: ???**

**Prednost: ???**

## **Drugim ljudima/ Pripisivanje situaciji**

(npr. “Ali će je bio golman?”; “Sve se  
može desiti na fudbalskom meču.”)

**Mana: ???**

**Prednost: ???**



# Efekti određenih stilova pripisivanja na negativne događaje!



## **Pripisivanje sebi**

(npr. “to je stvarno bila moja greška.  
Dugujem izvinjenje mojim navijačima!”)

**Mana:** smanjeno samopouzdanje

**Prednost:** izgledaš plemenito i hrabro zbog preuzimanja odgovornosti

## **Drugim ljudima/ Pripisivanje situaciji**

(npr. “Ali će je bio golman?”; “Sve se može desiti na fudbalskom meču.”)

**Mana:** ???

**Prednost:** ???



# Efekti određenih stilova pripisivanja na negativne događaje!



## **Pripisivanje sebi**

(npr. “to je stvarno bila moja greška. Dugujem izvinjenje mojim navijačima!”)

**Mana:** smanjeno samopouzdanje

**Prednost:** izgledaš plemenito i hrabro zbog preuzimanja odgovornosti

## **Drugim ljudima/ Pripisivanje situaciji**

(npr. “Ali će je bio golman?”; “Sve se može desiti na fudbalskom meču.”)

**Mana:** odbijanje odgovornosti se smatra neučtivim (olakšanje samom sebi)

**Prednost:** samopouzdanje ostaje isto



# Efekti određenih stilova pripisivanja na negativne događaje!



Balansiraniji odgovori (npr. kombinacija uticaja same osobe, drugih ljudi/situacije) nude različita objašnjenja:

???

???

???

???



# Efekti određenih stilova pripisivanja na negativne događaje!



Balansiraniji odgovori (npr. kombinacija uticaja same osobe, drugih ljudi/situacije) nude različita objašnjenja:

“Moja igra je bila loša ali ću je sigurno poboljšati. Želio bi da dodam da sam zaustavio neke od njihovih najvećih šansi za postizanje gola”

“Narednih dana igraću bolje kao i moji saigrači, i nadam se da će sa tim doći i neke velike pobjede”



# Efekti određenih stilova pripisivanja na pozitivne događaje!



## **Pripisivanje sebi**

(npr. “Kao što si ranije rekao, izuzetno sam talentovan.”)

**Mana: ???**

**Prednost: ???**

## **Drugim osobama/Pripisivanje situaciji**

(npr. “Sve dugujem mom mentoru i mojim roditeljima.”)

**Mana: ???**

**Prednost: ???**



# Efekti određenih stilova pripisivanja na pozitivne događaje!



## **Pripisivanje sebi**

(npr. “Kao što si ranije rekao, izuzetno sam talentovan.”)

**Mana:** samohvalisanje izgleda arogantno

**Prednost:** povećanje samopouzdanja

## **Drugim osobama/Pripisivanje situaciji**

(npr. “Sve dugujem mom mentoru i mojim roditeljima.”)

**Mana:** ???

**Prednost:** ???



# Efekti određenih stilova pripisivanja na pozitivne događaje!



## **Pripisivanje sebi**

(npr. “Kao što si ranije rekao, izuzetno sam talentovan.”)

**Mana:** samohvalisanje izgleda arogantno

**Prednost:** povećanje samopouzdanja

## **Drugim osobama/Pripisivanje situaciji**

(npr. “Sve dugujem mom mentoru i mojim roditeljima.”)

**Mana:** samopouzdanje ostaje isto

**Prednost:** smatraju te za skromnog čovjeka i pravi si “timski igrač”



# Efekti određenih stilova pripisivanja na pozitivne događaje!



Čestitam osvajanje medalje. Kako si uspio?

Balansiraniji odgovori (npr. kombinacija uticaja sebe, drugih ljudi/situacije; nude različita objašnjenja):

???

???

???

???



# Efekti određenih stilova pripisivanja na pozitivne događaje!



Balansirani odgovori (npr. kombinacija uticaja sebe, drugih ljudi/situacije; nude različita objašnjenja):

“Veoma sam ponosan, ali takođe želim da zahvalim mojim roditeljima i timu.”

“Thomas Alfa Edison je jednom rekao: Genije je jedan procenat inspiracija, i devedest devet procenata perspiracija (znojenje) .”

# Zašto mi ovo radimo?

Studije pokazuju da mnogi ljudi sa **depresijom** [*ali ne svi!*]:

- Skloni su da krive sebe za neuspjeh
- Skloni su da dodjeljuju drugim ljudima ili okolnostima zaslugu za uspjeh

**Ovo može voditi niskom samopoštovanju!**

# Zašto mi ovo radimo?

Studije pokazuju da mnogi ljudi koji bez razloga osjećaju da ih prate i da im se prijeti [*ali ne svi!*]:

- Skloni su da krive druge ljude za negativne događaje i neuspjeh
- Skloni su da misle da su svi događaji izvan njihove kontrole

**Posebno prvi stil pripisivanja može dovesti do interpersonalnih problema!**

# Kako pogrešna pripisivanja potpomažu pogrešna tumačenja tokom psihoze - primjeri

Događaj	Objašnjenje tokom psihoze	Druga objašnjenja
Ljudi se smiju dok pričaš.	Pojavio si se i ljudi te ismijavaju.	Potpuna slučajnost- neko je napravio štos u isto vrijeme; ljudima je zabavan tvoj crni humor.
Ugojio sam se.	Štedljivi doktor je propisao jeftin lijek.	Sporedni efekat lijeka je moguć, ali slaba aktivnost i pogrešna ishrana takođe.
Guma na tvom biciklu je izdušena.	Vandali; upozorenje: sledeći put ćeš ti biti povrijeđen.	Zaboravio si da napumpaš gume; ekser u gumi.

# Stil Pripisivanja

## Cilj učenja današnjeg sastanka:

- Razmišljajte o mogućim uzrocima nekog događaja
- Ne žurite da prihvatite samo jedno objašnjenje
- Diskutujte o posledicama određenih pripisivanja

Trebali bismo biti što je moguće realniji u svakodnevnom životu:

Ne bismo trebali uvijek da krivimo druge zbog neuspjeha.  
Takođe, ne bismo trebali da krivimo uvijek sebe kad stvari krenu  
naopako!

Prodavač ti je vratio punu cijenu za oštećenu robu.

Zašto je prodavac vratio punu cijenu?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



Kad si ušao/la u sobu, svi su začutili.

Šta je moglo da uzrokuje da ljudi prestanu da pričaju kad si ušao/la u sobu?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



Neko ti je rekao da ne izgledaš dobro.

Šta je natjeralo ovu osobu da ovo kaže?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Pao/la si na ispitu.

Zašto si pao/la ispit?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

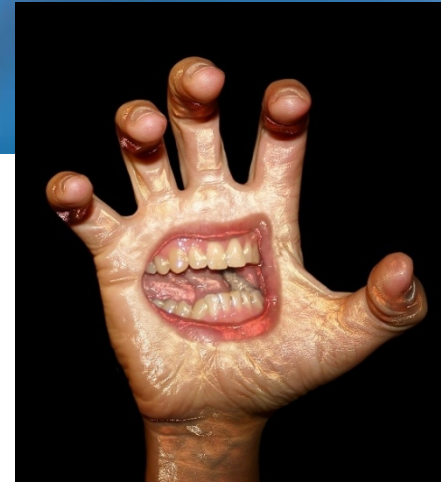
**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



“Unutrašnji glas ti kaže da nisi dobra osoba.”



**Razlozi...**

...ti lično

...drugi

...okolnosti/slučajnost-

# “Unutrašnji glas ti kaže da nisi dobra osoba.”



## Razlozi...

### ... ja lično:

- “Na nesreću, stalno krivim sebe. Kao da je prisutna neka vrsta skrivene mržnje prema sebi.”
- “Poludjeću.”
- “Izgleda kao da neko drugi misli . Ali znam da su to moje vlastite misli.”

### ... drugi ljudi:

- “Nešto je stavljeno u moj mozak.”
- “Ne znam kako se to dogodilo, ali neko drugi je preuzeo kontrolu nad mojim mislima .”

### ... okolnosti/slučajnost:

- “Pod stresom sam ovih dana. Zato sve doživljavam intezivnije uključujući moje misli.”
- “U mojim ušima odzvanja jer sam slušao hard rok pjesmu.”

“Unutrašnji glas ti kaže da nisi dobra osoba.”



## **Psihoza: unutrašnji glas je povezan sa drugim osobama/moćima:**

- “Nešto mi je implantirano u mozak.”
- “Ne znam kako se to moglo dogoditi, ali neko drugi je preuzeo kontrolu nad mojim mislima.”

# Čuti glasove

## Naše misli ili upravljanje iz daljine?

### Za i Protiv

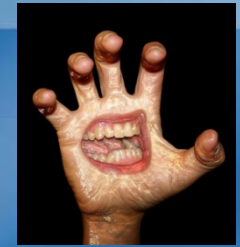


<b>Glasovi su umetnuti spolja?</b>	<b>Postoje li možda druga objašnjenja za pretpostavke izražene na lijevoj strani?</b>
“Mogu ih jasno čuti. Suprotno njima, moje misli su potpuno tihe!”	???
“Ove misli nijesu pod mojom kontrolom. Kad pokušam da im se suprostavim postaje gore. To mi pokazuje da neko stvarno želi da mi je loše.”	???
“Nikad ne bi imao takve zle misli. Nikad ne bi nekoga povrijedio. Ali ipak konstantno imam te misli.”	???

# Čuti glasove

## Naše misli ili upravljanje iz daljine?

### Za i Protiv

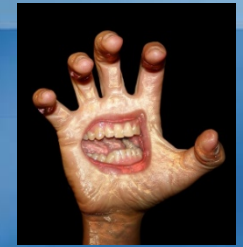


<b>Glasovi su umetnuti spolja?</b>	<b>Postoje li možda druga objašnjenja za pretpostavke izražene na lijevoj strani?</b>
“Mogu ih jasno čuti. Suprotno njima, moje misli su potpuno tihe!”	<ul style="list-style-type: none"><li>• Približno 15-20% populacije bez mentalnih poremećaja čuje takve glasove s vremena na vrijeme</li><li>• Intenzivne misli su ponekad gotovo čujne (privlačne melodije, ruminacije, čujemo glas prijatelja dok čitamo njegov mail).</li></ul>
“Ove misli nijesu pod mojom kontrolom. Kad pokušam da im se suprostavim postaje gore. To mi pokazuje da neko stvarno želi da mi je loše.”	???
“Nikad ne bi imao takve zle misli. Nikad ne bi nekoga povrijedio. Ali ipak konstantno imam te misli.”	???

# Čuti glasove

## Naše misli ili upravljanje iz daljine?

### Za i Protiv



<b>Glasovi su umetnuti spolja?</b>	<b>Postoje li možda druga objašnjenja za pretpostavke izražene na lijevoj strani?</b>
“Mogu ih jasno čuti. Suprotno njima, moje misli su potpuno tihe!”	<ul style="list-style-type: none"><li>• Približno 15-20% populacije bez mentalnih poremećaja čuje takve glasove s vremena na vrijeme</li><li>• Intenzivne misli su ponekad gotovo čujne (privlačne melodije, ruminacije, čujemo glas prijatelja dok čitamo njegov mail).</li></ul>
“Ove misli nijesu pod mojom kontrolom. Kad pokušam da im se suprostavim postaje gore. To mi pokazuje da neko stvarno želi da mi je loše.”	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ne možemo u potpunosti da kontrolišemo naše misli – kako bi inače bilo događaja kao što su iznenadne inspiracije, ideje, ili ruminacije</li><li>• Ako pokušamo da se suprostavimo ovim mislima, one automatski postaju jače</li></ul> → Eksperiment: Ne mislite na broj 8! – Nećete uspijeti.
“Nikad ne bi imao takve zle misli. Nikad ne bi nekoga povrijedio. Ali ipak konstantno imam te misli.”	???

# Čuti glasove

## Naše misli ili upravljanje iz daljine?

### Za i Protiv

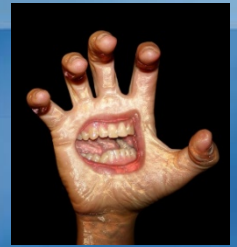


<b>Glasovi su umetnuti spolja?</b>	<b>Postoje li možda druga objašnjenja za pretpostavke izražene na lijevoj strani?</b>
“Mogu ih jasno čuti. Suprotno njima, moje misli su potpuno tihe!”	<ul style="list-style-type: none"><li>• Približno 15-20% populacije bez mentalnih poremećaja čuje takve glasove s vremena na vrijeme</li><li>• Intezivne misli su ponekad gotovo čujne (privlačne melodije, ruminacije, čujemo glas prijatelja dok čitamo njegov mail).</li></ul>
“Ove misli nijesu pod mojom kontrolom. Kad pokušam da im se suprostavim postaje gore. To mi pokazuje da neko stvarno želi da mi je loše.”	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ne možemo u potpunosti da kontrolišemo naše misli – kako bi inače bilo događaja kao što su iznenadne inspiracije, ideje, ili ruminacije</li><li>• Ako pokušamo da se suprostavimo ovim mislima, one automatski postaju jače</li></ul> → Eksperiment: Ne mislite na broj 8! – Nećete uspijeti.
“Nikad ne bi imao takve zle misli. Nikad ne bi nekoga povrijedio. Ali ipak konstantno imam te misli.”	<ul style="list-style-type: none"><li>• Misli koje su suprotne našem uobičajenom načinu razmišljanja su česte . Misli ≠ Akcija: 20% ljudi bez mentalnih poremećaja je imalo misli o suicidu, ipak to ne urade. Čak i ako se radi o ljudima koje volimo, ponekad osjećamo agresiju (npr. Majka i njeno uplakano dijete).</li></ul>

# Čuti glasove

## Naše misli ili upravljanje iz daljine?

### Za i Protiv



Objašnjenje da se tim čudnim mislima upravlja daljinskim putem donosi mnogo više pitanja nego odgovora, npr.:

- Tehnički izvodljivo?
- Kako i kada je izvršena implantacija?
- Ko bi želio da te povrijedi? Ko bi imao vremena i para da to uradi?
- Postoje lakši načini da se neko povrijedi. Zašto bi se odabrao takav složen (možda nemoguć) metod?

# Prijatelj te pozvao na večeru.

Zašto te ta osoba pozvala?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Policajac zaustavlja tvoj auto.

Šta je dovelo do toga da te policajac zaustavi?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Pobjedio/la si u kocki.

Zašto si pobjedio/la?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Na autu zapažaš ogrebotinu.

Šta ju je moglo uzrokovati?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Doktor je otkrio da imaš visok krvi pritisak.

Zašto imaš visok krvi pritisak?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Prijatelj je odbio da ti pomogne u poslu.

Šta je uzrok tome?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Prijatelj te iznenadio poklonom.

Šta je dovelo do toga da ti prijatelj nešto pokloni?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Prijatelj ti kaže da si glup/a.

Šta je uzrok tome da ti prijatelj ovo kaže?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Beba tvojih komšija počinje da plače kad je uzmeš u ruke.

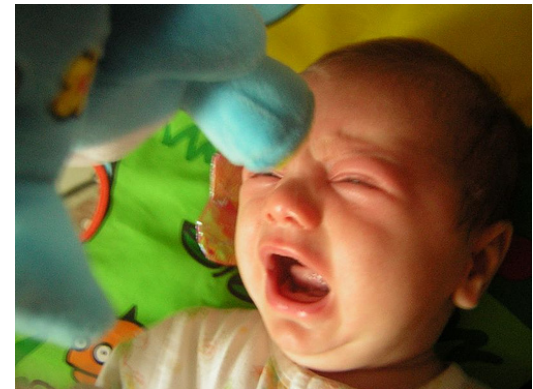
Zašto beba plače?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



# Prijatelj ti kaže da te ne poštuje.

Šte je uzrok tome da ti prijatelj ovo kaže?

Šta je glavni razlog za ovaj događaj?

**Ti lično?**

**Druga osoba ili drugi ljudi?**

**Okolnosti ili slučajnost?**



## Prenos u svakodnevni život

### **Ciljevi učenja:**

- Uvijek uzmite u obzir više mogućih faktora koji su mogli doprinijeti ishodu nekog događaja (npr. vi lično/drugi ljudi/događaji).

## Prenos u svakodnevni život

### Ciljevi učenja:

- Uvijek uzmite u obzir više mogućih faktora koji su mogli doprinijeti ishodu nekog događaja (npr. vi lično/drugi ljudi/događaji).
- Trebali bismo se potruditi da budemo što je moguće realniji u svakodnevnom životu:  
Nije opravdano da *uvijek* prebacujemo krivicu na druge, kao što nije *uvijek* naša greška kad stvari krenu loše.

## Prenos u svakodnevni život

### Ciljevi učenja:

- Uvijek uzmite u obzir više mogućih faktora koji su mogli doprinijeti ishodu nekog događaja (npr. vi lično/drugi ljudi/događaji).
- Trebali bismo se potruditi da budemo što je moguće realniji u svakodnevnom životu:  
Nije opravdano da *uvijek* prebacujemo krivicu na druge, kao što nije *uvijek* naša greška kad stvari krenu loše.
- Najčešće nekoliko faktora utiče na jedan događaj.

## Kako je ovo povezano sa psihozom?

Mnogi ljudi sa psihozom su skloni da objasne *složene* događaje sa jednim jedinim uzrokom. Ponekad, krivimo samo druge ljude da su jedini uzrok našeg neuspjeha.

**Primjer I:** Ani se dešava da često pada.

**Vlastito vjerovanje:** To je uzrokovao njen ujak šaljući signale kroz elektrode u njenu glavu.

**Dodatno objašnjenje!:** Ima upalu uva, što utiče na njen centar za ravnotežu. Osim toga, kiša je padala sedmicama i ulice su bile jako klizave.

## Kako je ovo povezano sa psihozom?

Ponekad, drugi ljudi nose *dio* odgovornosti, ali drugi bitni faktori se takođe moraju uzeti u obzir.

**Primjer II:** Petar je doživio novu epizodu psihoze!

**Njegovo vjerovanje:** Nova epizoda je nastala usled sjećanja na djetinjstvo kad je često dobijao batine.

**Dodatni objašnjenje!:** Ovo može biti jedan od mogućih uzroka, ali postoje dodatni uzroci: Petar je prestao da uzima tablete; imao je tešku svađu na poslu što je dovelo do straha da ne izgubi posao.

Hvala Vam na pažnji!

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via [www.uke.de/mkt](http://www.uke.de/mkt). If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the "fair use" policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf [www.uke.de/mkt](http://www.uke.de/mkt). Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

<b>Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler/</b>	<b>Source/ Quelle</b>	<b>Picture Name/ Name des Bildes</b>	<b>CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers</b>	<b>Description/Kurzbeschreibung</b>
Sabine Sperber	---	---	Produced for the MCT/Anfertigung für das MKT; © Arbeitsgruppe Neuropsychologie	Shadowchaser/Schattenverfolgung
Benny-Kristin Fischer	- - -	- - -	Produced for the MCT/Anfertigung für das MKT; © Arbeitsgruppe Neuropsychologie	various motives: soccerplayer, award ceremony/ Verschiedene Motive: Fußballer, Preisverleihung
Ethnocentrics	flickr	Beijing-Trading	CC	Claim (of shoes)/Schuhreklamation
Brett L.	flickr	The quiet room - 1 of 3	CC	When you enter the room everyone turns silent/ Leute verstummen beim Betreten des Raumes
Todd Rieth	flickr	Lipstick	PP	Critical look in the mirror/Kritischer Blick in den Spiegel
avdgaag	flickr	Marking	CC	Failing an exam/Sie fallen durch eine Prüfung
Heidi Wittwer	fotocommunity	schreiende Hand	PP	Screaming hand/Schreiende Hand
Erwyn van der Meer	flickr	Diner at Chateau de Violet	CC	A friend invites you for dinner (plate with food)/ Jemand lädt sie zum Essen ein (Menü)
Kambiz Kamrani	flickr	Bored Traffic Man	CC	A policeman stops a car on the street/Polizist stoppt Auto auf der Landstraße
Jochen Schmidt-Oem	fotocommunity	Zocker	PP	Win in a gamble (dice, clock, money)/ Sie gewinnen im Spiel
robertrazrblog	flickr	02-07-06_1728	CC	Scratch/Kratzer am Auto
haysophie	flickr	DSCN3940	CC	Taking the blood pressure/Blutdruckmessung

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via [www.uke.de/mkt](http://www.uke.de/mkt). If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the "fair use" policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf [www.uke.de/mkt](http://www.uke.de/mkt). Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler/	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
Katrin Ze.	fotocommunity	enttäuscht	PP	A friend refused to help you with your work/Eine Bekannte hat sich geweigert ihnen bei der Arbeit zu helfen
penmachine	flickr	Big Presents	CC	Presents/Geschenke
Simon Pais-Thomas	flickr	Stupid Me	CC	A friend says you are stupid (black/white, portrait of a man)/Jemand findet Sie dumm
valentinapowers	flickr	Cry Baby	CC	Crying baby/Schreiendes Baby
Heidi Wittwer	fotocommunity	He Du! Gewalt ist keine Lösung	CC	Respect (two fists)/Respekt (zwei Fäuste)

Mit freundlicher Unterstützung der Janssen-Cilag GmbH\*  
With kind support of Janssen-Cilag



\* 4000 € für die Verbesserung und Verbreitung des Trainings  
4000 € for the improvement and distribution of the training